

С т а н о в и щ е

върху дисертационен труд представен от **Катя ДимитроваЕнева** на тема **„Генетични насоки в развъдния процес и потребности от хранителни вещества при свине от различни произходи”** за присъждане на ОНС „Доктор” по научна специалност „Свиневъдство” в професионално направление 6.3. „Животновъдство” по процедура на Земеделски институт – Шумен.

Изготвил становището: проф. дн **Йордан Марчев Йорданов**, Земеделски институт – Шумен с научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването”

Основната цел на правилата и механизмите, отразени в Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС от една страна е опазването на биологичното разнообразие и генофонда от растения и животни и от друга регулиране на производството и търговията на земеделските продукти. Неоспорим факт е непрекъснатото нарастване на потребителското търсене на червени меса, основно на свинско месо.

На настоящият етап ефективността на свиневъдството ще зависи във все по-голяма степен от използването на иновативни подходи при отглеждането на свинете, чрез все по-широкото прилагане на възможностите на молекулярната генетика, внедряване на достиженията по отношение на потребностите от хранителни вещества при храненето на свине от различен произход и физиологичен статус.

Дисертационният труд е правилно структуриран и отговаря на изискванията. Обемът е 128 стандартни страници, в т.ч. увод - 2 стр., литературен преглед – 33 стр., цел и задачи - 1 стр., материал и методи - 17 стр., резултати и обсъждане - 43 стр., изводи и препоръки - 5 стр. и списък на литературата - 26 стр. В разделите са ситуирани общо 23 таблици и 9 фигури (от които приемам за фигури - 2 бр и снимки - 7 бр). Литературният указател включва 259 автора, от които 63 на кирилица и 196 на латиница.

Уводът е целенасочен и много добре свързан с целта и задачите. Акцентът е поставен върху прилагане на съвременни методи на развъждане с цел оптималното използване на генетичния потенциал на отделните породи свине и използване на иновативни подходи при отглеждането на свинете както по отношение на задоволяване на потребностите от хранителни вещества, така и чрез все по широко прилагане на достиженията на молекулярната генетика.

Литературният преглед е разработен задълбочено и детайлно, съобразно обхванатите области на проучване. Описани са подробно методите на чистопородното развъждане, кръстосването и хибридизацията в свиневъдството, предимствата и недостатъците при използване на избраната система на

хибридизация. Направена е изчерпателна характеристика на част от гените, свързани с продуктивните и репродуктивни качества на свинете. Представена е подробна интерпретация на потребностите от хранителни вещества на отделните породи и хибриди свине. Правят впечатление много добрата литературна осведоменост на дисертанта, както и професионалното коментирание на резултатите на други автори, представени в литературните източници.

Целта на дисертационния труд е правилно формулирана, а поставените осем задачи обслужват в максимална степен нейното изпълнение.

Разделът „Материал и методи“ е разработен съобразно хронологията на задачите. Проведените експерименти, представени в табличен вид предоставят детайлна информация за вида на експеримента, броя на животните и изследваните показатели. Описани са подробно периодите от време на проучванията, произхода и категорията на животните, както и проучваните репродуктивни и продуктивни признаци. Посочена е използваната апаратура и методи при изследването на качеството на еякулатите, извършеният кланичен анализ и определяне на постното месо в трупа. Представени са два статистически модела за оценка на негенетичните ефекти върху угоителните и кланични признаци, както и за оценка на генетичните параметри и корелациите между някои от тях. Описан е подробно методическият подход при извършване на рестрикционен анализ за установяване на полиморфизми в MC4R и MSTN гени и при извършване на PCR – RFLP анализ. Математическата обработка на получените резултати е извършена посредством съвременни математически модели.

Разделът „Резултати и обсъждане“ е разработен компетентно и последователно, получените резултати са подходящо онагледени с таблици, фигури и снимки. Интерпретацията на анализите е задълбочена и професионална, съпроводена с цитирането на резултати от други автори. Приложените коментарии по отношение на получените резултати показват изследователска компетентност на дисертанта по проучваната проблематика и за прякото участие при провеждането на предвидените в дисертационния труд изследвания. Налице е овладяването на методиките при провеждане на отделните експерименти и работата със съвременна апаратура, както и умение за обработка и анализ на получените данни.

Въз основа на извършените изследвания са формулирани 8 основни извода, групирани в съответствие с хронологията на поставените задачи и 3 препоръки, които произтичат от получените при разработването на дисертационния труд резултати.

Съгласен съм с представената справка за приносите, направени с разработването на настоящия дисертационен труд.

Списъкът на използваната литература е представен съгласно изискванията.

По дисертацията са представени 3 научни публикации, отпечатани на български и английски език в две то които дисертанта е водещ автор.

Представеният проект за автореферат отговаря на изискваният и отразява същността и основните акценти в дисертацията.

Заключение:

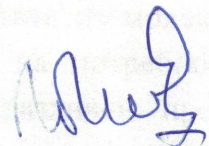
Настоящият дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в ССА. Дисертанта Катя Димитрова Енева е усвоила знания и умения на учен, които и позволяват да планира и провежда експерименти, да прилага съвременни методики и апаратура за провеждане на своите изследвания, да анализира и интерпретира получените резултати, както и да формулира изводи и препоръки за науката и практиката.

Това ми дава основание да дам **положителна оценка** за разработения дисертационен труд. Позволявам си да приканя членовете на почитаемото Научно жури да гласуват за присъждането на ОНС „Доктор“ на Катя Димитрова Енева по научната специалност „Свиневъдство“ в професионално направление 6.3. „Животновъдство“.

20.04. 2021г.

гр. Шумен

Изготвил становището:

/проф.дн. Йордан Марчев/